

[Clausager.]

ninger og 25 pCt. i Besætning og Inventar. Og det er klart, at naar Jordværdien kun er ca. 30 pCt., er disse 30 pCt. det hele, som man kan tage ud af Chancen og Risikoen. Det er en given Sag, og denne Tale er derfor i høj Grad overdreven.

Jeg er nu for øvrigt ikke en Gang saa vis paa, at det vilde være heldigt, om man fuldkommen kunde befri en Landbruger for Spekulation eller, for at sige det paa en pænere Maade, for Overvejelser med Hensyn til Fremtiden, om det vilde være heldigt fuldstændigt at tage Chancen fra ham, samtidig med at man tog Risikoen fra ham. Det er et Spørgsmaal, om han ikke derved vilde blive en lille Smule mere ligeglad med det hele.

Men det kan heller ikke lade sig gøre; det er en Overdrivelse. Folk, der faar ordentlig Besked, vil let kunne skønne, at det er en stor Overdrivelse, at der er saa himmelvid Forskel paa Brugsejet og Selvejet.

Lad os tage et lille Eksempel i Tal, et jævnt lille Husmandsbrug paa 10 Tdr. Land, Jorden takseret til 500 Kr. pr. Tønde Land, det er 5 000 Kr. for Jorden. Og nu siger vi, at vi kommer ind i disse bølgende Tider, som vi har gennemgaaet, da det gik op og ned som Jordskælv med Priserne paa Grund af Omvæltningerne i Markedsforholdene under og efter Krigen. Vi har jo gennemlevet en Tid, hvor vi har oplevet de største Svingninger, vi dog vel nok faar at se i lange Tider. Hvor meget svingede saa Jorden i Værdi den Gang? Ca. 100 Kr. pr. Tønde Land ved Takstationen. Men det er jo det, man svarer Rente efter, ærede Medlemmer; vi kan holde Handelsværdien og Salgspriserne ude.

Nu vil jeg gerne spørge: Hvor meget dæmper vi op mod Spekulationen i saadanne Brug? Hvor meget er den Modvægt værd, vi lægger op som en Bom for Spekulationen? Ja, 100 Kr. pr. Tønde Land var altsaa store Svingninger i Jordprisen. Det er for 10 Tdr. Land 1 000 Kr. Han skal altsaa forrente 1 000 Kr mere til Staten; med 4½ pCt. er det vist 45 Kr. Det var altsaa lige, hvad en Pattegris kostede i den dyre Tid! Men tror man saa, at naar man trak en Pattegris ud af et saadant Brug, var Brugeren sat udenfor

Spekulationen? Det betyder jo bare det samme som, at hans So, der faar 10 Grise, skal have 11 i Stedet for, saa er det hele klaret.

Nu skal jeg være rimelig og indrømme, at der er ikke saa megen Spekulation i Fæstet som i rent Selveje; det er klart. Der er Forskellen i Jordværdien, disse 45 Kr., naar det gaar højt. Men at stille det op som to vidt forskellige Systemer, det er rent ud sagt ud i det blaa. (*Afbrydelse*: Det gør De jo selv!). Det er af andre Grunde; det er ikke af de økonomiske. Det skal jeg for Resten nok komme til siden, saa jeg vil bede den højtærede Minister spare sin Latter lidt; saa kunde jeg maaske faa noget at sige om det.

Formanden: Jeg vil henstille til ærede Medlemmer at fatte sig nogenlunde kort; det er jo Meningen, at denne Forhandling skal tilendebringes i Dag.

Clausager: Jeg skal holde mig Formandens Henstilling efterrettelig. Jeg har for øvrigt ikke spildt saa megen Tid paa Jordlovene før i Dag; saa jeg maa nok have Lov til at sige lidt mere om dette.

Hvis man vil tage saa meget ud af Spekulationen som muligt, var der jo Grund til at undersøge, om ikke den Form, som fhv. Forstander Nielsen-Klodskov stillede Forslag om, var den heldigste, at Staten skulde eje baade Jord og Bygninger og oprette Forpagtninger, og saa skulde Folk være Statsforpagtere, og der skulde være Brug af mange forskellige Slags, paa 10—20—30—40 Tdr. Land, klassificeret i A, B, C og D efter Jordens Godhed, og Forpagterne skulde ansættes og forflyttes ligesom Stationsforstandere. Saa kunde der blive Plan i det. Det er for øvrigt noget, der ikke ligger saa helt langt borte fra Socialdemokraternes Bestræbelser for, at Staten skal eje Produktionsmidlerne.

Jeg mener, at naar vi har dette Forhold her, at der ikke er anden Forskel, end at Jordværdien er uopsigelig og uafdragelig, saa bør man lade denne Form og Selvejet gaa ud paa lige Vilkaar med hinanden i Handel og Vandel og Overdragelse.

Vi bør ogsaa se — jeg synes, det er en god Fremgangsmaade, der derved er antydet — at skyde en Forskelsprioritet ind,